

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Aleny Pokorné a soudců JUDr. Víta Pejška a Mgr. Miloše Zdražila ve věci žalobce ■■■. ■■■■■■■■■■, nar. ■■■■■, bytem ■■■■■, ■■■■■, zastoupeného JUDr. Pavlem Jelínkem, Ph.D., advokátem se sídlem Dražkovice 181, proti žalovanému Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti ČR, se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, jednajícím prostřednictvím Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, se sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 390/42, o náhradu škody a nemajetkové újmy, k odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Chrudimi ze dne 2.6.2017, č.j. 103C 30/2016-156, **t a k t o :**

I. Rozsudek okresního soudu se v odvoláním napadeném výroku II. m ě n í tak, že se žaloba co do částky 100.000,- Kč s 8,05 % úrokem z prodlení ročně od 30.4.2016 do zaplacení zamítá.

Jinak se rozsudek okresního soudu v odvoláním napadeném výroku II. p o t v r z u j e .

II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení před okresním soudem ve výši 67.892,40 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Pavla Jelínka, Ph.D.

III. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady odvolacího řízení ve výši 8.228,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Pavla Jelínka, Ph.D.

O d ů v o d n ě n í :

Okresní soud shora označeným rozsudkem zastavil řízení ohledně částky 103.590,50 Kč a ohledně úroků z prodlení za období od 16.4.2016 do 29.4.2016 (výrok I.), uložil žalovanému zaplatit žalobci částku 400.000,- Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 400.000,- Kč od 30.4.2016 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně (výrok II.), uložil žalovanému zaplatit žalobci částku 149.152,- Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 149.152,- Kč od 5.1.2017 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně (výrok III.), uložil žalovanému zaplatit žalobci částku 965,- Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 965,- Kč od 5.1.2017 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně (výrok IV.), zamítl žalobu co do částky 1.000.000,- Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 1.000.000,- Kč od 30.4.2016 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně, co částky 25.894,- Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 25.894,- Kč od 30.4.2016 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně, co do zákonného úroku z prodlení z částky 149.152,- Kč od 30.4.2016 do 4.1.2017 ve výši 8,05 % ročně, co do částky 7.070,- Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 7.070,- Kč od 30.4.2016 do zaplacení ve výši 8,05 % ročně a co do zákonného úroku z prodlení z částky 8.035,- Kč od 30.4.2016 do 4.1.2017 ve výši 8,05 % ročně (výrok V.) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok VI.).

Z odůvodnění rozsudku okresního soudu vyplývá, že okresní soud rozhodoval o žalobě, kterou se žalobce domáhal náhrady škody (majetkové újmy) a náhrady nemajetkové újmy způsobených nezákonným trestním stíháním.

Usnesením ze dne 20.7.2011 Policie ČR zahájila trestní stíhání žalobce pro přečin usmrcení z nedbalosti dle § 143 odst. 1 trestního zákoníku (v žalobě převzaté doslovně do odůvodnění rozsudku okresního soudu bylo chybně uvedeno „sdělení podezření“). Dne 4.5.2012 podal státní zástupce obžalobu u Okresního soudu v Chrudimi, kde bylo následně řízení vedeno pod sp. zn. [REDAKCE]. Rozsudkem Okresního soudu v Chrudimi ze dne 6.12.2012, č.j. [REDAKCE], byl žalobce zproštěn obžaloby. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 19.6.2013, č.j. [REDAKCE], byl rozsudek okresního soudu zrušen v celém rozsah a věc byla vrácena soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Rozsudkem Okresního soudu v Chrudimi ze dne 19.12.2013, č.j. [REDAKCE], byl žalobce uznán vinným dle § 143 odst. 1, 2 trestního zákoníku a byl mu uložen dle § 143 odst. 2 trestního zákoníku trest odnětí svobody v délce 12 měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu 2 let. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 20.3.2014, sp. zn. [REDAKCE], bylo zamítnuto odvolání obžalovaných (v žalobě převzaté doslovně do odůvodnění rozsudku okresního soudu bylo chybně uvedeno „odvolání státního zástupce“). Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 14.1.2015, č.j. [REDAKCE], byla rozhodnutí soudů obou stupňů zrušena a bylo přikázáno Okresnímu soudu v Chrudimi, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Rozsudkem Okresního soudu v Chrudimi ze dne 2.4.2015, č.j. [REDAKCE], byl žalobce dle

§ 226 písm. b/ trestního řádu zproštěn obžaloby a usnesením Městského soudu v Praze ze dne 7.7.2015, č.j. [REDAKCE], bylo zamítnuto odvolání státního zástupce.

Zásah trestního stíhání do života žalobce sestává z několika oblastí – psychické problémy, rozpad rodiny, ztráta zaměstnání, studium na univerzitě a deziluze z fungování právního systému, ztráta veřejné prestiže, znemožnění práce ve skautu a zkomplikování práce v [REDAKCE]. Žalobce se velmi obtížně vyrovnával se ztrátou výborného kamaráda, kterým utonulý [REDAKCE] byl. Po dobu jednoho roku od tragické události nevěděl, zda bude či nebude trestně stíhán. Nejdříve byl vyslýchán jako podezřelý a následně dozorující státní zástupkyně zaujala stanovisko nestíhat jej a odmítla plnit pokyn, se kterým nesouhlasila. Věc byla ovšem přidělena jinému státnímu zástupci. Po sdělení obvinění více než rok od tragické události se psychický stav žalobce zhoršil. Budil se v noci a nemohl usnout. Výrazným způsobem byla narušena jeho schopnost koncentrace. Vyhledal odbornou pomoc [REDAKCE]. V průběhu trestního řízení se jeho situace zpočátku zdála stabilizovanou. Nicméně s ohledem na to, že byl vystaven tlaku médií, dostal se do depresivních stavů. Tyto řešil opět s [REDAKCE], u kterého absolvoval více než 20 sezení. V důsledku trestního stíhání, nejistoty a tlaku, který byl vyvíjen, se žalobci rozpadl jeho rodinný život. Postupná dehonestace a likvidace jeho osoby vedly k tomu, že se odcizil se svojí partnerkou, se kterou má dvě děti. Žalobce dlouhodobě pracoval ve školství jako učitel. V [REDAKCE] 2013 se přihlásil do výběrového řízení na ředitele Základní školy [REDAKCE]. Přestože podle stanoviska výběrové komise splnil všechna kritéria pro to, aby se ředitelem školy mohl stát, nebyl komisí vybrán. I přestože členové komise měli povinnost mlčenlivosti, bylo mu sděleno, že nemůže být vybrán jako vítězný kandidát, protože je trestně stíháný. Přišel o zaměstnání a musel se živit na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Po vydání usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20.3.2014, sp. zn. [REDAKCE] (tj. po pravomocném odsouzení) musel ukončit všechny pracovní aktivity ve vztahu ke vzdělávání a výchově dětí. Žalobce měl smlouvu s [REDAKCE] v [REDAKCE] na výuku v oblasti společenských věd. Zároveň se nemohl nechat zaměstnat na jakékoli škole, protože odsouzením pozbyl způsobilosti být pedagogem dle zákona o pedagogických pracovnících. V důsledku odsouzení a na to navazující nemožnosti vykonávat učitelské povolání ukončil studium na [REDAKCE] fakultě [REDAKCE], kde získával potřebné doplnění vzdělání pro výkon povolání. Žalobce byl v době trestního stíhání zároveň studentem [REDAKCE] fakulty [REDAKCE] a jeho pohled na průběh trestní řízení ve vztahu ke spravedlnosti byl úplně odlišný, než byl prezentován na univerzitě, potažmo zakotven v zákoně. Trestní řízení pro skutek, ze kterého byl obviněn a obžalován, probíhalo mnohonásobně déle, než bylo standardní. Na ztrátě důvěry v nezávislost orgánů činných v trestním řízení a zákonnost jejich postupů se podepsal především okresní státní zástupce, který z pohledu žalobce spolupracoval s poškozenými a nedostal povinnosti státního zástupce. Neřídil se rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR ani stanoviskem státního zástupce působícího u Nejvyššího státního zastupitelství. Dokonce se odvolal proti zprošťujícímu rozsudku Okresního soudu v Chrudimi, který rozhodoval po úspěšném dovolání. Bylo to odvolání již zbytečné a jen zvýšilo náklady žalobce a zároveň vedlo k opětovnému tlaku na žalobce. Žalobce byl v průběhu trestního stíhání velmi zásadním způsobem poškozen v běžném občanském životě, a to jak v důsledku délky trestního stíhání, tak i medializace případu. Od svých 15 let se aktivně podílel na vedení dětí ve skautu. Trestní stíhání postupně znemožnilo jeho práci s dětmi. Nejen, že sám měl psychické potíže s tím, že [REDAKCE] tragicky utonul, ale v návaznosti na to mu bylo řadou činitelů dáváno na srozuměnou, že není vhodné, aby pracoval s dětmi. Byl označován za hazardéra, bylo mu dáváno úmrtí za

vinu. Postupně byl dotlačen k tomu, aby ukončil jakoukoli práci s dětmi ve skautingu. Musel se na několik let stáhnout z jakékoli činnosti. Dále se setkával s tím, že ve vyšších orgánech – okresní rada [REDACTED] – bylo zpochybňováno jak jeho pedagogické působení, tak i samotné členství v organizaci. Poškození jeho jména a osobnosti ve vztahu ke skautingu bude i v důsledku mediální kampaně téměř nezměnitelné nebo obtížně změnitelné. Po celou dobu trestního řízení byl žalobce [REDACTED] spolku [REDACTED]. V důsledku trestního řízení byl vystaven řadě odmítavých reakcí ze strany spolupracujících organizací. Mnozí partneři se odvrátili od spolupráce v důsledku trestního řízení a také v důsledku odsouzení. Musel několikrát čelit pokusům o diskreditaci jak jeho osobně, tak i své role v čele spolku. Společnosti poškozený věnoval ohromnou část svého času i finančních prostředků, vděku se nedočkal, a v důsledku medializace trestního řízení se naopak stal spíše vyvrhelem. Trestní stíhání se odrazilo i na jeho aktivním politickém životě. Před komunálními volbami byl v [REDACTED] osloven, zda by nebyl lídrem na kandidátce uskupení [REDACTED]. Po oznámení, že byl odsouzen, byl na kandidátní listině odsunut na nevolitelné místo. Volební strana získala 3 mandáty. Pakliže by byl na prvním místě, byl by zvolen do zastupitelstva. Trestní řízení a jeho medializace jej nesmírně poškodily mezi nejbližšími i mezi spolupracovníky. Toto poškození nebylo doposud jakkoli napraveno. Osvobození a očištění bylo zmíněno pouze okrajově a po finálním osvobození vůbec. Většina lidí v jeho okolí si stále myslí, že hazardoval se životem mladého člověka, ačkoli se prokázalo, že všechno až nadstandardně připravil.

Žalovaný po částečném plnění na nároky žalobce navrhoval zamítnutí žaloby ve zbývajícím rozsahu. Podrobně přitom popsal kritéria, která mohou indikovat rozsah způsobené nemajetkové újmy v případech zahájení trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem.

Okresní soud na základě provedeného dokazování zjistil, že žalobce byl trestně stíhán, po podání obžaloby byl nejprve soudem obžaloby zproštěn a následně k pokynu soudu odvolacího odsouzen. Odsuzující rozsudek byl zrušen v rámci dovolacího řízení Nejvyšším soudem ČR. Až následně byl žalobce soudem prvního stupně obvinění zproštěn a odvolání podané přesto státním zástupcem proti zprošťujícímu rozsudku bylo zamítnuto. Osobní život žalobce i jeho veřejný život včetně profesního života byly velmi významným způsobem ovlivněny probíhajícím trestním stíháním, byť vliv na život žalobce v té době měla i samotná skutečnost úmrtí [REDACTED] v průběhu tábora vedeného žalobcem jako vedoucím, o kterém informovala média již v době, kdy k události došlo a nejen v souvislosti s následně zahájeným a probíhajícím trestním stíháním žalobce. Bylo prokázáno, že v osobním životě, zejména partnerském, se začaly objevovat neshody již před samotnou událostí, ovšem velmi výrazné změny v chování žalobce nastaly zejména v souvislosti s trestním stíháním žalobce, kdy se žalobce uzavřel do sebe a ani za pomoci psychologa se už pak nepodařilo vztah zachránit, byť na řešení počátečních partnerských problémů měl žalobce zájem, což vyplývá i ze skutečnosti, že psychologickou pomoc vyhledal ještě před tragickou událostí v [REDACTED] 2010. Co se týče veřejného života žalobce a jeho ovlivnění probíhajícím trestním stíháním, měl okresní soud zjištěno, že žalobce byl poměrně hodně činný, ať už ve skautském hnutí, v občanském sdružení [REDACTED] i v politickém životě na místní úrovni. V [REDACTED] sdružení žalobce fungoval i nadále a prokazatelným způsobem poškozen ve svém působení jako funkcionář sdružení nebyl. Prokázány byly pouze domněnky možného negativního nahlížení některých nezúčastněných osob na žalobce, žádné přímé hmotné důsledky prokázány nebyly. Co se týče profesního života žalobce, tam k ovlivnění došlo, kdy se

žalobce nemohl realizovat zamýšleným způsobem jako ředitel školy, protože neprošel výběrovým řízením v konkurenci s osobou „bezúhonnou“, která do výběrového řízení vstoupila až motivována právě probíhajícím stíháním žalobce. Žalobce pak při dočasném pravomocném odsouzení nemohl vykonávat pedagogickou činnost. Co se týče činnosti žalobce v rámci komunální politiky, zde okresní soud vycházel z výpovědí svědků. S vysokou mírou pravděpodobnosti nebylo veřejné mínění v [REDAKCE], kde byl žalobce zamýšleným lídrem, pro žalobce příznivé, a to v důsledku medializace trestního řízení. I zde, pokud by trestní stíhání neproběhlo, zájem veřejnosti ohledně žalobce by ustál krátce po tragické události.

Okresní soud dospěl k závěru s ohledem na nestandardní okolnosti případu a rozsah nemajetkové újmy vzniklé žalobci na jeho osobním, veřejném i profesním životě, která se promítla i do psychiky žalobce, že nelze poskytnout žalobci pouze omluvu a poskytnutých 100.000,- Kč ze strany žalovaného není přiměřeným zadostiučiněním za vzniklou nemajetkovou újmu. Jiným způsobem než v penězích nelze vzniklou nemajetkovou újmu nahradit a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Okresní soud při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění přihlížel k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo, hodnotil rozsah újmy v jednotlivých oblastech realizace osobnosti žalobce a vliv stíhání na jeho uplatnění. Přihlížel i ke skutečnosti, že trestní stíhání žalobce probíhalo v etapách, kdy po prvotním zproštění obžaloby došlo po prvním rozhodnutí odvolacího soudu ke zpřísnění právní kvalifikace posuzovaného skutku, že dočasné pravomocné odsouzení žalobce vedlo ze zákona k omezení možnosti jeho profesní realizace jako pedagoga, což se promítlo formou ztráty motivace i do ukončení studia na [REDAKCE] fakultě. Konečně okresní soud bral zřetel i k tomu, že žalobce byl osoba netrestaná, bezúhonná, veřejně činná ve skautské organizaci a [REDAKCE] hnutí bez nároku na protiplnění, výborně hodnocená ze strany zaměstnavatele. Jen podpůrně okresní soud srovnával i újmu žalobce s újmou za ztížení společného uplatnění při škodě na zdraví.

Na náhradě nemajetkové újmy požadoval žalobce částku 1.500.000,- Kč s příslušenstvím. Protože mu po zahájení řízení žalovaný na tento nárok zaplatil 100.000,- Kč, vzal žalobce žalobu částečně zpět a řízení bylo v tomto rozsahu částečně zastaveno. Okresní soud ze svých skutkových a právních závěrů dovodil, že přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu žalobce činí 500.000,- Kč, a proto žalobě ještě v další částce 400.000,- Kč s příslušenstvím vyhověl. Ve zbývající části o zaplacení částky 1.000.000,- Kč s příslušenstvím žalobu zamítl.

Na náhradě škody (majetkové újmy) představované cestovnými výdaji požadoval žalobce částku 11.625,- Kč s příslušenstvím. Protože mu po zahájení řízení žalovaný na tento nárok zaplatil 3.590,50 Kč, vzal žalobce žalobu částečně zpět a řízení bylo v tomto rozsahu částečně zastaveno. Okresní soud ze svých skutkových a právních závěrů dovodil, že žalobci vznikly v příčinné souvislosti s nezákonným trestním stíháním cestovní výdaje ve výši 4.555,- Kč, a proto žalobě ještě v další částce 965,- Kč s příslušenstvím vyhověl. Ve zbývající části o zaplacení částky 7.070,- Kč s příslušenstvím žalobu zamítl.

Na náhradě škody (majetkové újmy) představované náklady obhajoby požadoval žalobce částku 175.046,- Kč s příslušenstvím. Okresní soud ze svých skutkových a právních závěrů dovodil, že žalobci vznikly v příčinné souvislosti s nezákonným trestním stíháním náklady obhajoby ve výši 149.152,- Kč, a proto žalobě v této částce s

příslušenstvím vyhověl. Ve zbývající části o zaplacení částky 25.894,- Kč s příslušenstvím žalobu zamítl.

Proti výrokům II. a VI. rozsudku okresního soudu podal včas odvolání žalovaný. Okresní soud zjistil, že neshody v partnerském vztahu žalobce se objevovaly již před samotnou událostí, ale velmi výrazné změny v chování žalobce nastaly zejména v souvislosti s trestním stíháním, kdy se žalobce uzavřel do sebe a ani za pomoci psychologa se už pak nepodařilo vztah zachránit. Toto skutkové zjištění však podle názoru žalovaného neodpovídá výpovědi [REDAKCE], která změny v chování žalobce spojovala již se samotnou tragickou událostí. V oblasti působení žalobce v komunální politice opominul okresní soud, že žalobce z volitelného místa na kandidátní listině odstoupil sám. Hodnocení vlivu medializace trestního řízení má žalovaný za nepodložené. Stejně tak ukončení studia žalobce na [REDAKCE] fakultě bylo jeho vlastním a dobrovolným rozhodnutím. Ztráta motivace je natolik subjektivním prvkem, že za ní nelze činit odpovědného žalovaného. Žalobce měl možnost studium jen přerušit. Žalobce sám uvedl, že u něj nedošlo ke škodě na zdraví a není léčen psychiatricky. Psychologickou terapii absolvoval žalobce již předtím. V pokračování psychologické terapie, která je dnes zcela běžným a frekventovaným způsobem řešení zátěžových situací, ale i osobního a profesního rozvoje, nelze spatřovat nemajetkovou újmu. Žalovaný uznává jen újmu způsobenou žalobci v oblasti profesního života, kdy po přechodnou dobu ztratil možnost vykonávat práci pedagoga. Protože se žalobce v této souvislosti nedomáhá náhrady škody ani ušlého zisku, je žalovaný přesvědčen o přiměřenosti poskytnuté náhrady nemajetkové újmy ve výši 100.000,- Kč. Žalovaný navrhl, aby odvolací soud změnil rozsudek okresního soudu tak, že se žaloba do částky 400.000,- Kč s příslušenstvím zamítá, a aby mu přiznal právo na náhradu nákladů řízení.

Žalobce se k odvolání žalovaného vyjádřil tak, že závěry okresního soudu jsou v souladu s provedeným dokazováním a žalovaný se ve svém odvolání snaží o bagatelizování újmy žalobce nesprávnou interpretací důkazů. K odvolací výhradě týkající se rozpadu partnerského soužití žalobce s matkou jejich dětí uvedl žalobce, že trestnímu stíhání předcházely občasně partnerské hádky, ale jejich mladší [REDAKCE] byl počat až po tragické události. Bývalá partnerka žalobce [REDAKCE] se ve své svědecké výpovědi vyjádřila podrobně tak, že k rozchodu došlo až v průběhu nezákonného trestního stíhání a popsala i vývoj psychického zhroucení žalobce. Následky nezákonného trestního stíhání poškodily nejen žalobce, ale i jeho dvě děti. Nelze bez dalšího oddělovat tragické utonutí kamaráda žalobce a následné nezákonné stíhání žalobce. Psychický stav žalobce se vyvíjel podle tlaku, který na něj byl orgány činnými v trestním řízení vyvíjen. Stejně tak byl žalobce vystavován tlakům ve svém profesním životě. Odvolací výhrada, že žalobce měl studium na pedagogické fakultě jen přerušit, vychází ze zpětného hodnocení stavu věci, ale žalobce nemohl vědět předem, že jeho dovolání k Nejvyššímu soudu bude úspěšné. Podobně odstoupení z volitelného místa na volební kandidátce pro komunální volby nebylo dobrovolné. Žalobce nemohl vykonávat svou profesní ani zájmovou činnost, a to ani ve skautingu, kde mu bylo opakovaně dáváno jeho okolím na srozuměnou, že není vhodná jeho práce s dětmi. Navrhl potvrzení rozsudku okresního soudu.

Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno včas (§ 204 o.s.ř.), osobou k němu oprávněnou (§ 201 o.s.ř.), je přípustné (§ 202 o.s.ř.) a obsahuje náležitosti dle § 205 odst. 1 o.s.ř., rozsudek z podnětu odvolání a v jeho mezích přezkoumal, když přihlížel i k důvodům výslovně neuplatněným (§ 212 a § 212a o.s.ř.).

Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění učiněných soudem prvního stupně, která jsou podrobně popsána v odůvodnění napadeného rozhodnutí, včetně důkazních prostředků, o něž se opírají; proto na ně pro stručnost odkazuje.

K odvolacím výhradám žalovaného je třeba uvést, že se odvolací soud nerozhodl opakovat důkaz výpovědi svědkyně [REDAKCE], s jejímž hodnocením okresním soudem žalovaný nesouhlasil. Odvolací soud se ohledně příčin rozchodu žalobce s matkou jejich dětí ztotožňuje se skutkovými závěry okresního soudu, které okresní soud učinil na základě hodnocení důkazů jednotlivě i ve vzájemné souvislosti (zejména s výpovědí svědka [REDAKCE]). V životě žalobce se objevovaly partnerské neshody již dříve a žalobce obtížně zvládal samotnou událost spočívající v utonutí [REDAKCE] na táboře, jehož byl vedoucím, ale ještě poté počali s partnerkou druhé dítě a až v souvislosti s trestním stíháním žalobce došlo ke změnám, jež zničily nenávratně partnerské soužití.

Mezi účastníky nebylo sporu o tom, že žalobce ze své vůle jednak odstoupil z volitelného místa na kandidátní listině do komunálních voleb, a dále ukončil studium na [REDAKCE] fakultě směřující k doplnění kvalifikace pedagoga, ale nelze přistoupit na argumentaci žalovaného užitou v odvolání přeceňující “dobrovolnost“ v rozhodování žalobce. Uvedená dobrovolná rozhodnutí žalobce nejsou příčinami vzniklé újmy, ale jsou její součástí jako následek nezákonného trestního stíhání. Žalobce jednak odstoupil z volitelného místa na kandidátní listině do komunálních voleb, a dále ukončil studium na [REDAKCE] fakultě směřující k doplnění kvalifikace pedagoga, pod tlakem veřejného mínění a ve snaze zmírnit dopady svého trestního stíhání na politickou činnost sdružení v prvním případě a v souvislosti se ztrátou způsobilosti vykonávat pedagogickou činnost po pravomocném odsouzení v druhém případě.

Stejně tak bylo nesporné, že u žalobce nedošlo ke škodě na fyzickém ani psychickém zdraví, že žalobce nepotřeboval léčbu psychiatra a že psychologická terapie není újmou sama o sobě. Nemajetkovou újmou na straně žalobce vzniklou v důsledku nezákonného trestního stíhání však jsou právě problémy žalobce, kvůli kterým psychologickou terapii absolvoval, resp. v ní pokračoval. Je rozdíl mezi tím, když se někdo ze své vůle účastní terapie u psychologa, aby rozvinul své osobnostní a profesní schopnosti, a tím, když někdo má v důsledku nezákonného rozhodnutí orgánu veřejné moci takové problémy, že musí navštívit stejného psychologa.

Pro úplnost odvolací soud ještě dodává ke skutkovým odvolacím výhradám žalovaného, že je zcela nerozhodné, zda u žalobce došlo v době trestního stíhání ke snížení příjmů, jak se snaží naznačit žalovaný, když žalobci vytýká, že v souvislosti s újmou v profesním životě neuplatnil náhradu majetkové újmy spočívající ve ztrátě na výdělku. Pokud nezákonným rozhodnutím orgánu veřejné moci pozbyde člověk způsobilost vykonávat své povolání, které je zároveň posláním, třebaže jde o špatně placené povolání pedagoga, a musí si najít jinou práci, dochází u něj k nemajetkové újmě, neboť se musel svého povolání nedobrovolně vzdát. To by platilo i tehdy, pokud by si následkem shora uvedených skutečností musel žalobce najít lépe placené místo, což je ostatně u pedagoga opustivšího svou profesi pravděpodobné, že v jiném povolání dosáhne vyššího výdělku.

Dle § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud

pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán. Dle odst. 2 byla-li škoda způsobena nezákonným rozhodnutím vykonatelným bez ohledu na právní moc, lze nárok uplatnit i tehdy, pokud rozhodnutí bylo zrušeno nebo změněno na základě řádného opravného prostředku. Dle odst. 3 nejde-li o případy zvláštního zřetele hodné, lze nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím přiznat pouze tehdy, pokud poškozený využil v zákonem stanovených lhůtách všech procesních prostředků, které zákon poškozenému k ochraně jeho práva poskytuje; takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek, vyjma návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení, nebo návrh na zastavení exekuce.

Dle § 31a odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., ve znění účinném od 27.4.2006, bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Dle odst. 2 zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23.2.1990, sp.zn. 1 Cz 6/90, publikovaného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek jako R 35/1991, ten, proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno, nebo ten, jenž byl zproštěn obžaloby, má podle ustanovení § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Sb. (dnes § 5 písm. a/, § 7 a § 8 zákona č. 82/1998 Sb.) zásadně právo na náhradu škody způsobené usnesením o vznesení obvinění. Uvedené právo nemá pouze ten, kdo si obvinění sám zavínil, a ten, kdo byl obžaloby zproštěn, nebo proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný, nebo že mu byla udělena milost anebo, že trestný čin byl amnestován.

Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 28.8.2007, sp.zn. IV. ÚS 642/05, ústavně právní základ nároku jednotlivce na náhradu škody v případě trestního stíhání, které je skončeno zproštěním obžaloby (nebo jiným než odsuzujícím rozhodnutím) je třeba hledat nejen v ustanovení čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, ale v obecné rovině především v čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR, tedy v principech materiálního právního státu, který musí nést odpovědnost za nezákonné jednání svých orgánů či za jednání, kterým státní orgány nebo orgány veřejné moci přímo zasahují do základních práv jednotlivce. Na jednu stranu je jistě povinností orgánů činných v trestním řízení vyšetřovat a stíhat trestnou činnost, na druhou stranu se stát nemůže zbavit odpovědnosti za postup těchto orgánů, pokud se posléze ukáže nejenom jako nezákonný, a takto je jinými orgány veřejné moci v jiném řízení deklarovaný, ale též v případě, kdy je trestní řízení samo zastaveno anebo byli obžalovaný obžaloby zproštěn. Jak již Ústavní soud v minulosti judikoval, každé trestní řízení negativně ovlivňuje osobní život trestně stíhaného, na kterého je sice do okamžiku právní moci meritorního rozhodnutí třeba pohlížet jako na nevinného, avšak samotný fakt trestního stíhání je zátěží pro každého obviněného (nález sp. zn. I. ÚS 554/04). Již samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění „liché“, což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek, z něhož byl

jednotlivec obviněn a obžalován, nestal, případně nebyl trestným činem. Trestní stíhání je způsobilé vyvolat dokonce vznik nemateriální újmy (nález sp. zn. IV. ÚS 428/05). Tím spíše je stát povinen reparovat materiální škodu, která v souvislosti s trestním stíháním jednotlivce vznikla. Z hlediska výše uvedeného nelze akceptovat názor, podle něhož je dána odpovědnost státu za škodu pouze v případě zrušení usnesení o zahájení trestního stíhání pro nezákonnost, nikoliv v případě zastavení trestního stíhání či zproštění obžaloby. Takový výklad je výkladem formalistickým, příliš restriktivním a ústavně nekonformním, neboť upřednostňuje formu vyslovení „nezákonnosti“ trestního stíhání a nebere v potaz, že z hlediska výše uvedených zásahů do osobní a soukromé sféry jednotlivce jsou tyto formy vyslovení „nezákonnosti“ trestního stíhání zcela irelevantní. Je chybou zákonodárce, pokud závěry vyplývající z judikatury nezohlednil v novele zákona č. 82/1998 Sb. (srov. k tomu též Vojtek, P.: Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. Komentář, 2. vydání. C. H. Beck, Praha 2007, str. 66).

Jak uvedl Ústavní soud ve svých nálezech sp. zn. IV. ÚS 618/08 a sp.zn. IV. ÚS 3193/10, podmínka obsažená v ustanovení § 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., tzn. podmínka vyčerpání řádných opravných prostředků, vychází z obecné právní zásady prevence, neboť vylučuje odpovědnost státu v těch případech, kdy poškozený nevyužil dostupných právních prostředků k odvrácení hrozící škody. Současně však citované ustanovení umožňuje soudu zohlednit specifika konkrétního případu a nesplnění této podmínky prominout. V případě, kdy pro skutek označený v usnesení o zahájení trestního stíhání, který obviněný nepopíral, ale namítal, že není trestným činem, v čemž mu dal soud později za pravdu, byla podána obžaloba státním zástupcem, který má povinnost na zákonnost přípravného řízení dohlížet z úřední povinnosti, státní zástupce dal najevo své přesvědčení o důvodnosti a zákonnosti zahájeného trestního stíhání, a proto lze vycházet z předpokladu, že stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání by stejně úspěšná nebyla. Trvání na vyčerpání tohoto opravného prostředku by tak bylo přepjatým formalismem, zakládajícím nejen porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny, ale rovněž i práva na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím orgánu veřejné moci ve smyslu čl. 36 odst. 3 Listiny, neboť by interpretovalo omezující podmínku stanovenou v § 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. způsobem rozporným s čl. 4 odst. 4 Listiny.

Z citované judikatury jednoznačně vyplývá, že majetková a nemajetková újma vzniklá zahájením trestního stíhání, které skončilo jinak než odsuzujícím rozsudkem, je újmou způsobenou při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím, a to i tehdy, kdy usnesení o zahájení trestního stíhání nebylo k stížnosti obviněného zrušeno, a dokonce i tehdy, kdy obviněný proti usnesení o zahájení trestního stíhání stížnost nepodal.

Okresní soud si správně ujasnil, že se v této věci jedná o majetkovou a nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které skončilo jinak než odsuzujícím rozsudkem, tj. o majetkovou a nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím o zahájení trestního stíhání. Žalobce se v tomto řízení nedomáhal náhrady újmy způsobené rozhodnutím o trestu (§ 10 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb.) ani se nedomáhal zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným úředním postupem - nepřiměřenou délkou řízení (§ 13 odst. 1 věta druhá a třetí ve spojení s § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb.). V tomto případě tudíž nejde o tzv. objektivní kumulaci nároků, která by měla za následek povinnost soudu rozlišovat, jaká částka je odškodněním nezákonného rozhodnutí a jaká částka je odškodněním za nepřiměřenou délku řízení (v podrobnostech viz rozsudek

Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2773/2011). Odvolací soud souhlasí s tím, že okresní soud nepočítal výši zadostiučinění ze základní částky odškodnění za jeden rok trvání řízení (viz rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2256/2011). Tím není dotčena skutečnost, že se doba nezákonného odsouzení a celková doba trestního řízení promítly v úvahách o výši zadostiučinění, a to jako faktor, jenž mohl zvýšit intenzitu újmy způsobené nedůvodným trestním stíháním (viz následující odstavec).

Celá doba trestního řízení běžela po datu 27.4.2006, kdy nabyl účinnosti výše citovaný § 31a zákona č. 82/1998 Sb., v důsledku čehož není třeba poměrně dělit dobu trestního stíhání na dobu, za kterou náleží zadostiučinění a za kterou nikoliv, jak vyplývá z judikatury Nejvyššího soudu. Žalovaný byl trestně stíhán od července 2011 do července 2015, tj. 4 roky. V rámci tohoto období byl navíc od prosince 2013 do ledna 2015 po dobu delší jednoho roku nezákonně odsouzen se všemi důsledky v osobním, rodinném, profesním a společenském životě z toho vyplývajícími. Tím se tento případ odlišuje od podobných případů, kdy byl žalobce obviněn a poté po přiměřenou dobu probíhalo trestní řízení, aniž byl v jeho průběhu odsouzen.

Okresnímu soudu je třeba přisvědčit v tom, že nepřihlížel ve svých úvahách k případnému porušení presumpce nevinny sdělovacími prostředky, za kterou stát již neodpovídá s ohledem na přetržení příčinné souvislosti mezi vedením trestního stíhání a skutečností, jež zakládá zvýšení újmy, když v tomto případě okresní soud dokonce dovodil, že sdělovací prostředky jen informovaly o průběhu řízení a nebylo prokázáno, že „byl žalobce označován médii za jakéhosi vyvrhele či že by se tak stalo vlivem orgánů činných v trestním řízení, které by nedodržovaly zásadu presumpce nevinny.“

Okresní soud rovněž správně dospěl k závěru, že k zadostiučinění nemajetkové újmy by nepostačovalo konstatování porušení práva, ale je třeba poskytnout žalobci zadostiučinění nemajetkové újmy v penězích, přičemž částka 100.000,- Kč zaplacená žalobci v průběhu řízení je s ohledem na zjištěný skutkový stav nepřiměřeně nízká. Jediné, co lze okresnímu soudu vytknout, je absence srovnání přiznaného zadostiučinění nemajetkové újmy ve výši 500.000,- Kč (již vyplacených 100.000,- Kč a rozsudkem soudu přiznaných 400.000,- Kč) s jinými případy, aby soud dostal povinnosti vyplývající z judikatury Nejvyššího soudu, podle níž „v konečném důsledku musí výše soudem přiznaného zadostiučinění odpovídat výši přiznaného zadostiučinění v případech, které se v podstatných znacích shodují“ (citováno z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27.6.2012, sp.zn. 30 Cdo 2813/2011, zařazeného do Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek jako Rc 122/2012).

Podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu se zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, poskytuje podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., jenž je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem, a jenž tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Soudy při stanovení formy či výše zadostiučinění vychází především z povahy trestní věci, též z délky trestního stíhání, a především dopadů trestního stíhání do osobnosti sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení

práva namíste pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat.

Povahou trestní věci se rozumí zejména závažnost trestného činu kladeného žalobci za vinu, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje intenzitu, s jakou osoba poškozená konkrétní trestní řízení proti ní vedené negativně vnímá. To souvisí i s hrozbou trestního postihu (druhem a výší trestu) a případného společenského odsouzení, jež se zrcadlí v charakteru veřejného zájmu chráněného trestními předpisy v konkrétním případě (tedy v těch veřejných hodnotách, které jsou chráněny konkrétní skutkovou podstatou obsaženou ve zvláštní části trestního zákoníku). Například újma bude obecně větší v případě trestního stíhání pro zločin vraždy, za který hrozí uložení základního trestu odnětí svobody v rozmezí deset až osmnáct let (§ 140 odst. 1 trestního zákona), než v případě přečinu podvodu, za který hrozí uložení trestu odnětí svobody až na dvě léta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty (§ 209 odst. 1 trestního zákona), přičemž obviněný podvodník nebude vystaven takovému společenskému odsudku jako domnělý vrah.

Žalobce v nyní projednávané věci byl obviněn z trestného činu povahy přečinu s celkem nízkou trestní sazbou a nejednalo se o úmyslný trestný čin. Jednalo se ovšem o trestný čin proti životu a zdraví, což diametrálně násobí povahu trestní věci ve vztahu k intenzitě nemajetkové újmy, neboť okolí obviněného je velmi citlivé na tyto trestné činy na rozdíl např. od činů majetkové povahy, byť by byly úmyslné a s výrazně vyšší sazbou.

Délka trestního řízení zohledňuje zejména to, po jak dlouhou dobu zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedenému trestnímu řízení trval. Lze zde vyjít případně z toho, že trvání trestního stíhání může způsobovat kontinuální nárůst újmy projevující se v osobnosti člověka; délka trestního stíhání však na druhou stranu, zejména v případě uvažujícího zájmu společenského prostředí o daný případ, nemusí mít nutně za následek narůstající dotčení integrity poškozeného a mohlo by být v takových poměrech uvažováno o poklesu intenzity újmy v průběhu plynutí času. Zajisté je vždy na místě porovnávat vliv tohoto kritéria s ostatními a nečinit z něj mechanicky určující hledisko.

Toto kritérium bylo již rozebráno výše v souvislosti s rozlišením nemajetkové újmy vzniklé nezákonným rozhodnutím a nemajetkové újmy vzniklé nepřiměřenou délkou řízení, kdy byla délka řízení popsána jako okolnost zvyšující intenzitu nemajetkové újmy žalobce.

Následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby zohledňují individuální následky trestního stíhání v osobnostní sféře poškozené osoby, jež mohou být umocněny či zmírněny v důsledku objektivních skutečností daného případu formulovaných výše. Jinými slovy řečeno, negativní dopady zahájeného trestního stíhání do osobnosti člověka - morální narušení osobnosti (integrity) poškozeného v době trestního stíhání a narušení její profesní, soukromé, rodinné, popřípadě i jiné sféry života (viz výše) - mohou být zvýrazněny či naopak potlačeny podle intenzity naplnění prvních dvou kritérií. Které konkrétní složky osobnosti mohou být zahájením a vedením trestního stíhání v konkrétním případě narušeny, nelze předem taxativně stanovit. Je proto úkolem soudů, aby v každém jednotlivém řízení k tvrzení účastníků (a případným důkazním návrhům) toto zjišťovaly.

Okresní soud tento úkol provedl a odvolací soud se s jeho skutkovými závěry plně ztotožnil, když se též vypořádal v odůvodnění tohoto rozsudku se skutkovými odvolacími výhradami žalovaného. Zásah trestního řízení do osobního, rodinného, profesního a společenského života žalobce byl výjimečně vysoký. Odvolací soud zároveň ve snaze předejít případným námitkám žalovaného dodává, že má na paměti judikaturní závěry, podle nichž není důvodem zvýšení náhrady skutečnost, že je žalobce osobou veřejně činnou (viz rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 3858/2013), ale je třeba upřesnit, že u žalobce jsou následky způsobené trestním řízením definovány konkrétními dopady do jeho společensky rozmanitého života.

Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 16.9.2015, sp.zn. 30 Cdo 1747/2014, navázal na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27.6.2012, sp.zn. 30 Cdo 2813/2011, zařazeném do Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek jako Rc 122/2012, když požaduje po soudech nižších stupňů, aby významnější odchylky od zadostiučinění přiznaného v jiných srovnatelných případech řádně a přesvědčivě odůvodňovaly, a to v případě absence obdobných případů i srovnáním s jinými případy náhrad nemajetkové újmy (nezákonné omezení osobní svobody, nepřiměřená délka řízení, nemajetková újma na zdraví, nemajetkové újma spojená s ochranou osobnosti, nemajetková újma z porušení zákazu diskriminace atd.). Přiměřené zadostiučinění by pak mělo být přiznáno v takové výši, která bude odpovídat ekonomické realitě České republiky a tomu, co by obecně bylo vnímáno jako spravedlivé (např. s ohledem na cenovou úroveň nebo výši průměrné mzdy).

Odvolací soud proto vzal v úvahu i jiné jemu známé případy nemajetkové újmy vzniklé nezákonným rozhodnutím o zahájení trestního stíhání, které skončilo jiným než odsuzujícím rozsudkem. Vzhledem k tomu, že se jedná v rozhodovací praxi příslušného krajského soudu o ojedinělá řízení, v nichž naprosto výjimečně soud řešil výši nemajetkové újmy (jinak žalobu zamítl apod.), zaměřil se odvolací soud i na řízení vedená před jinými soudy, v nichž rozhodovaly soudy vyšších stupňů rozhodnutími, jež jsou veřejně přístupná. Jistá východiska tak odvolací soud získal, v důsledku čehož nemusel stanovit výši přiměřeného zadostiučinění srovnáváním požadované výše s jinými podobnými případy náhrad nemajetkové újmy, např. zadostiučiněním za nepřiměřenou délku řízení, což Nejvyšší soud ostatně ve svém dřívějším výše již zmíněném rozhodnutí sp.zn. 30 Cdo 2256/2011 nepokládá za správný postup.

Ve věci vedené Obvodním soudem pro Prahu 2 sp.zn. 15C 232/2010 se tamější žalobce domáhal zadostiučinění nemajetkové újmy ve výši 300.000,- Kč za nezákonné trestní stíhání, a to na rozdíl od nyní projednávaného případu „jen“ pro hospodářský trestný čin a pouze v délce dvou let. Obvodní soud přiznal žalobci částku 45.000,- Kč a odvolací soud změnou rozsudku dalších 105.000,- Kč, jinak tyto soudy žalobu zamítly. Dovolací soud k dovolání žalobce zrušil rozsudek odvolacího soudu jen v zamítavém výroku (výše citovaný rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2813/2011, Rc 122/2012) a věc vrátil k dalšímu řízení. Odvolací soud v dalším řízení znovu potvrdil rozsudek obvodního soudu, kterým byla žaloba žalobce nad částku 150.000,- Kč zamítnuta. Dovolací soud tentokrát již dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu zamítl (výše citovaný rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 3858/2013). Výsledkem tudíž byla u výrazně nižší újmou částka 150.000,- Kč.

Ve věci vedené Obvodním soudem pro Prahu 2 sp.zn. 14C 13/2011 se tamější žalobkyně domáhala zadostiučinění nemajetkové újmy ve výši 5.000.000,- Kč za nezákonné trestní stíhání, a to na rozdíl od nyní projednávaného případu „jen“ pro trestný čin zneužití pravomoci veřejného činitele a poškozování cizích práv za činy, jichž se měla dopustit jako starostka obce, ale v délce deseti let. Žalovaný žalobkyni zaplatil 100.000,- Kč, obvodní soud žalobu nad tuto částku zamítl a odvolací soud změnou rozsudku přiznal žalobkyni dalších 200.000,- Kč, jinak zamítavý rozsudek potvrdil. Dovolací soud dovolání žalobkyně odmítl. Ústavní soud nálezem ze dne 29.4.2014, sp.zn. I. ÚS 2551/13, zrušil všechna rozhodnutí obecných soudů. Dospěl k závěru, že částka 300.000,- Kč je nepřiměřeně nízká. Obvodní soud a odvolací soud poté znovu přiznaly žalobkyni kromě dříve zaplacených 100.000,- Kč jen dalších 200.000,- Kč. Dovolací soud rozhodnutím sp.zn. 30 Cdo 701/2016 tyto rozsudky soudů opět zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení. Výsledkem tudíž je zatím závěr Ústavního soudu, že částka 300.000,- Kč je za mírnější z hlediska povahy stíhaného trestného činu, byť více než dvojnásobně delší, trestní řízení nepřiměřeně nízká (v porovnání s nyní projednávaným případem). Kromě toho je politováníhodným výsledkem, že jakékoliv přiměřené zadostiučinění nebylo tamější žalobkyni po dobu dalších tří let od vydání nálezu Ústavního soudu přiznáno.

Ve věci vedené Okresním soudem v Hradci Králové sp.zn. 10C 68/2010 se tamější žalobce domáhal zadostiučinění nemajetkové újmy ve výši 150.000,- Kč za nezákonné trestní stíhání, a to na rozdíl od nyní projednávaného případu pro trestný čin pohlavního zneužívání, ale pouze v délce devíti měsíců. Okresní soud žalobě vyhověl a odvolací soud jeho rozhodnutí potvrdil. Dovolací soud k dovolání žalovaného zrušil rozsudky obou soudů (výše citovaný rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 1747/2014) a věc vrátil okresnímu soudu k dalšímu řízení. Okresní soud následně žalobu zamítl a vyšší nemajetkové újmy se nezabýval, neboť dospěl k závěru, že žalobce neunesl břemeno tvrzení, neboť neuvedl podklady pro srovnání s judikaturou. Odvolací soud tento případ z důvodu zamítnutí žaloby do srovnání nezahrnuje.

Odvolací soud na základě všech výše popsaných úvah dospěl k závěru, že částka 100.000,- Kč vyplacená žalovaným žalobci je nepřiměřeně nízká, neboť ve výrazně méně závažném případě bylo jinému žalobci přiznáno 150.000,- Kč (viz rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2813/2011 ve spojení s navazujícím rozsudkem sp.zn. 30 Cdo 3858/2013). Nyní projednávaný případ se však mnohem víc podobá tomu, v němž Ústavní soud nálezem ze dne 29.4.2014, sp.zn. I. ÚS 2551/13, konstatoval částku 300.000,- Kč jako nepřiměřeně nízkou. Proto odvolací soud pokládá v tomto řízení za přiměřenou částku 400.000,- Kč (již zaplacených 100.000,- Kč a dalších 300.000,- Kč), a to jako částku nepochybně slušnou a z hlediska obecné představy spravedlnosti odpovídající. Je přesvědčen, že dopad této částky na žalovaného je únosný. Naopak nižší zadostiučinění by odporovalo obecné představě slušnosti a spravedlnosti. Zároveň poukazuje na varovný signál vyplývající z provedeného srovnání, že neustálým postupným dotvářením interpretace zákona dochází sice k preciznímu upřesňování metodiky pro stanovení výše nároku, ale zároveň dochází nikoliv jen výjimečně ke vzniku sekundární újmy poškozených, kteří jsou nuceni nést vlastní náklady řízení v mnoha stupních soudní soustavy po mnoho let a jejichž zadostiučinění přestává být plynutím času v důsledku délky náhradových řízení adekvátní, ačkoliv výše bude jistě jednou vypočtena naprosto přesně.

Odvolací soud z důvodů shora uvedených rozhodnutí soudu prvního stupně ve výroku II. částečně změnil (§ 220 odst. 1 písm. a/ o.s.ř.) tak, že žalobu ještě v další částce 100.000,- Kč s příslušenstvím zamítl. Jinak rozsudek okresního soudu ve zbývajícím rozsahu o zaplacení 300.000,- Kč s příslušenstvím potvrdil jako věcně správný (§ 219 o.s.ř.).

Dle § 224 odst. 1, 2, § 142 odst. 2, 3 a § 146 odst. 2 věty druhé o.s.ř. odvolací soud rozhodl po částečné změně rozsudku okresního soudu o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně a dále rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení.

Tarifní hodnotou v řízení o náhradu nemajetkové újmy je bez ohledu na výši požadovaného plnění částka 50.000,- Kč (§ 9 odst. 4 písm. a/ vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif), kterou odvolací soud pokládá v plné výši za úspěch žalobce, neboť žaloba byla vzata částečně zpět pro chování žalovaného po zahájení řízení (§ 146 odst. 2 věta druhá o.s.ř.) a ve zbývajícím rozsahu výše nemajetkové újmy závisela na úvaze soudu (§ 142 odst. 3 o.s.ř.). V řízení o náhradu cestovních výdajů a o náhradu nákladů obhajoby vzal žalobce žalobu částečně zpět pro chování žalovaného po zahájení řízení, popř. dosáhl úspěchu, ohledně částek 3.590,- Kč, 965,- Kč a 149.152,- Kč. Naopak zamítnut byl jeho požadavek na zaplacení 7.070,- Kč a 25.894,- Kč. Úspěch žalobce (50.000,- Kč a 153.707,- Kč) a žalovaného (32.964,- Kč) lze tudíž vyčíslit poměrem 86% a 14%. Žalobci proto náleží proti žalovanému právo na náhradu 72% jeho nákladů řízení před okresním soudem.

Odměna advokáta žalobce za jeden úkon právní služby v řízení před okresním soudem vychází z tarifní hodnoty 236.671,- Kč (50.000,- Kč + 186.671,- Kč) a činí 9.260,- Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. a/ a § 12 odst. 3 advokátního tarifu). Zástupce žalobce vykonal v řízení před okresním soudem 8 úkonů právní služby - převzetí zastoupení, předžalobní výzva, žaloba a čtyři jednání, z nichž jedno přesáhlo 2 hodiny. Písemný závěrečný návrh zástupce žalobce neúčtoval zvlášť, nýbrž zahrnul jej do účasti u jednání, při němž byl závěrečný návrh přednesen. Na den 2.6.2017 bylo jednání odročeno za účelem vyhlášení rozsudku, ale zástupce žalobce důvodně účtoval úkon za účast v plné výši, neboť okresní soud při tomto jednání ještě doplnil dokazování. Odměna advokáta žalobce za řízení před okresním soudem činí 74.080,- Kč a dále žalobci vznikly náklady spočívající v paušální náhradě hotových výdajů advokáta za 8 úkonů po 300,- Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) ve výši 2.400,- Kč, jízdám advokáta ve výši 450,- Kč (270,- Kč účtovaných v závěrečném návrhu a 180,- Kč účtovaných před vyhlášením rozsudku), náhradě za ztrátu času advokáta promeškaného na cestě ve výši 1.000,- Kč (600,- Kč účtovaných v závěrečném návrhu a 400,- Kč účtovaných před vyhlášením rozsudku) a 21% DPH z odměny a náhrad advokáta, celkem 94.295,- Kč. Protože žalobci náleží proti žalovanému právo na náhradu 72% jeho nákladů řízení před okresním soudem, odvolací soud uložil žalovanému nahradit žalobci náklady řízení před okresním soudem částkou 67.892,40 Kč k rukám jeho zástupce.

V odvolacím řízení přiznal odvolací soud žalobci právo na náhradu nákladů řízení v plné výši, neboť předmětem odvolacího řízení byl jen v základu důvodný nárok žalobce na náhradu nemajetkové újmy, jejíž výše závisela na úvaze soudu.

Odměna advokáta žalobce za jeden úkon právní služby v odvolacím řízení vychází z tarifní hodnoty 50.000,- Kč a činí 3.100,- Kč (§ 7 a § 9 odst. 4 písm. a/ advokátního

tarifu). Zástupce žalobce vykonal v odvolacím řízení 2 úkony právní služby – vyjádření k odvolání a účast u jednání. Odměna advokáta žalobce za odvolací řízení činí 6.200,- Kč a dále žalobci vznikly náklady spočívající v paušální náhradě hotových výdajů advokáta za 2 úkony po 300,- Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) ve výši 600,- Kč a 21% DPH z odměny a náhrad advokáta, celkem 8.228,- Kč.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání u Okresního soudu v Chrudimi ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu. O dovolání by rozhodoval Nejvyšší soud ČR. Dovolání je přípustné, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

V Pardubicích dne 15. listopadu 2017

JUDr. Alena Pokorná v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:

